**2022. június 9., csütörtök**

P9_TA(2022)0243

# Az abortuszhoz való jogot fenyegető globális veszélyek: az abortuszhoz való jognak az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága általi lehetséges felülbírálata

**Az Európai Parlament 2022. június 9-i állásfoglalása az abortuszhoz való jogot fenyegető globális veszélyekről: az abortuszhoz való jognak az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága általi esetleges megsemmisítése (2022/2665(RSP))**

(2022/C 493/12)

*Az Európai Parlament,*

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok 1966. évi Nemzetközi Egyezségokmányára,

— tekintettel a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok 1966. évi Nemzetközi Egyezségokmányára,

— tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló 1979. évi egyezményre,

— tekintettel a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló 1965. évi nemzetközi egyezményre,

— tekintettel a gyermekek jogairól szóló 1989. évi ENSZ-egyezményre,

— tekintettel a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni, 1984. évi ENSZ-egyezményre,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, 2006. évi ENSZ-egyezményre,

— tekintettel az ENSZ 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődési céljaira, és különösen a szegénység megszüntetésére, az egészségre és a jóllétre, illetve a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 1., 3. és 5. célra,

— tekintettel az 1995. évi Pekingi Cselekvési Platformra és felülvizsgálati konferenciáinak eredményeire,

— tekintettel az 1994-es kairói Nemzetközi Népesedési és Fejlesztési Konferenciára (ICPD), annak cselekvési programjára és a felülvizsgálati konferenciák eredményeire,

— tekintettel a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia 25. évfordulójának alkalmából „Accelerating the Promise” címmel rendezett 2019-es nairobi csúcstalálkozóra (ICPD+25), és az érdekelt felek szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásaira,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala (OHCHR) 2020. évi, a szexuális és reproduktív egészségről és jogokról szóló tájékoztató sorozatára,

— tekintettel az 1950. évi emberi jogok európai egyezményére,

— tekintettel a WHO „Biztonságos abortusz: technikai és szakpolitikai iránymutatás az egészségügyi rendszerek számára” című, 2015. évi iránymutatására,

— tekintettel a WHO „A terhességmegszakításra vonatkozó iránymutatás” című, 2022. március 8-i útmutatójára,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala „Az ENSZ szakértői elítélik a biztonságos abortuszhoz való jog elleni további támadásokat és a Legfelsőbb Bíróság bűnrészességét” című, 2021. szeptember 14-i nyilatkozatára,

— tekintettel az ENSZ Népesedési Alapjának (UNFPA) a világ népességéről szóló, „Seeing the Unseen: The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy” (Meglátni a láthatatlant: Érvek a fellépés mellett a nem kívánt terhességekhez kötődő, kevés figyelmet kapó válsághelyzetekkel kapcsolatban) című, 2022. márciusi jelentésére,

— tekintettel a Pew Research Center „America's Abortion quandary" (Amerika abortuszdilemmája) című, 2022. május 6-i jelentésére,

— tekintettel az Egyesült Államok alkotmányára,

— tekintettel a 410 U.S. 113 (1973) sz. Roe kontra Wade ügyre,

— tekintettel a Samuel Alito bíró által a Thomas E. Dobbs, a Mississippi egészségügyi minisztérium állami egészségügyi tisztviselője és társai kontra Jackson Women's Health Organization és társai ügyben 2022 februárjában írt és 2022 májusában a sajtónak kiszivárogtatott, 19-1392. sz. többségi vélemény első tervezetére ([1]),

— tekintettel a „Relating to abortion, including abortions after detection of an unborn child's heartbeat; authorizing a private civil right of action" (Az abortuszról, beleértve a magzat szívverésének észlelését követő abortuszokat; a magánjogi keresetindítás engedélyezése) című 2021. szeptemberi, a texasi szenátus 8. törvényére (SB 8) és a texasi képviselőház ahhoz kapcsolódó 1515. törvényére,

— tekintettel az Európa Tanácsnak a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló 2014. évi egyezményére,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió 2009. évi Alapjogi Chartájára (a továbbiakban: a Charta),

— tekintettel a Texas állam (USA) abortusztörvényéről szóló, 2021. október 7-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel „A szexuális és reprodukciós egészség és jogok helyzetéről az EU-ban a nők egészségével összefüggésben" című, 2021. június 24-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel a Lengyelországban bevezetett tényleges abortusztilalom első évfordulójáról szóló, 2021. november 11-i állásfoglalására ([4]),

— tekintettel a nők jogai és a nemek közötti egyenlőség érvényesülése terén az Európai Unióban tapasztalható visszaesésről szóló, 2019. február 13-i állásfoglalására ([5]),

— tekintettel az EU külső fellépéseiben a nemek közötti esélyegyenlőségről és a nők szerepének megerősítéséről szóló, 2021–2025 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre (GAP III),

— tekintettel „A nők jogai előtt álló kihívásokról Európában: több mint 25 évvel a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform elfogadása után" című, 2021. február 11-i állásfoglalására ([6]),

— tekintettel az Ukrajna elleni háború nőkre gyakorolt hatásáról szóló, 2022. május 5-i állásfoglalására ([7]),

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

---

([1]) https://www.politico.com/news/2022/05/02/supreme-court-abortion-draft-opinion-00029473
([2]) HL C 132., 2022.3.24., 189. o.
([3]) HL C 81., 2022.2.18., 43. o.
([4]) HL C 205., 2022.5.20., 44. o.
([5]) HL C 449., 2020.12.23., 102. o.
([6]) HL C 465., 2021.11.17., 160. o.
([7]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0206.

**2022. június 9., csütörtök**

A. mivel a WHO szerint az abortusz az átfogó egészségügyi szolgáltatások alapvető eleme, továbbá az abortuszok mintegy 45 %-a nem biztonságos, és ezek 97 %-ára a fejlődő országokban kerül sor ([8]); mivel az UNFPA becslése ([9]) szerint évente 121 millió nem tervezett terhesség fordul elő, és ennek több mint 60 %-a végződik terhességmegszakítással; mivel az elmúlt években a szexuális és reproduktív egészség és jogok ellenzői és a nők autonómiájának ellenzői jelentős hatást gyakoroltak a nemzeti jogra és politikára, és globális szinten – többek között több uniós tagállamban is – visszalépést eredményező kezdeményezésekre került sor; mivel a szélsőjobboldal felemelkedése is hozzájárul a nők abortuszhoz való joga terén bekövetkezett visszalépéséhez, amely világszerte megmutatkozik;

B. mivel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésével foglalkozó bizottság megállapította, hogy a terhességmegszakítás bűncselekménnyé nyilvánítása nem bír visszatartó erővel; mivel amint azt a nők és lányok hátrányos megkülönböztetésével foglalkozó ENSZ-munkacsoport megjegyezte, ahol az abortusz büntetendő és jogi korlátozások alá esik, a terhesség biztonságos megszakítása társadalmi-gazdasági helyzetük miatt nem minden nő számára lehetséges, és így a társadalmi-gazdasági szempontból előnyös helyzetben lévő nők kiváltságává válik, míg a korlátozott erőforrásokkal rendelkező nők kénytelenek az életüket és egészségüket veszélyeztető nem biztonságos és illegális abortuszhoz folyamodni; mivel a WHO szerint „a nem biztonságos abortuszok aránya jelentősen magasabb azokban az országokban, ahol az abortuszra vonatkozó jogszabályok rendkívül korlátozóak, mint a kevésbé korlátozó jogszabályokkal rendelkező országokban” ([10]);

C. mivel a nem biztonságos abortusz a gyermekágyi halálesetek és morbiditás fő, de megelőzhető oka; mivel a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférés hiánya kritikus fontosságú közegészségügyi és emberi jogi kérdés; mivel az abortusz betiltása és ezáltal a nők arra kényszerítése, hogy nem biztonságos és illegális abortuszhoz folyamodjanak, a gyermekágyi halandóság és morbiditás növekedéséhez vezet;

D. mivel az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága precedenst teremtett a mérföldkőnek számító Roe kontra Wade ügyben (1973), amelyet később a Planned Parenthood kontra Casey (1992) és a Whole Woman’s Health kontra Hellerstedt ügyben (2016) megerősített, garantálva az Egyesült Államokban a magzat életképességét megelőző időszakban a törvényes terhességmegszakításhoz való alkotmányos jogot; mivel a Samuel Alito, a Legfelsőbb Bíróság bírája által a Thomas E. Dobbs, a Mississippi egészségügyi minisztérium állami egészségügyi tisztviselője kontra Jackson Women’s Health Organization ügyben írt többségi vélemény közelmúltban kiszivárogtatott első tervezete felülbírálná a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet, és szűkítené az alkotmányos jogokat az Egyesült Államokban; mivel a Legfelsőbb Bíróság várhatóan 2022. június vége előtt hoz végleges határozatot; mivel a kiszivárogtatott véleménytervezet a Legfelsőbb Bíróság lehetséges döntései közül az abortuszhoz való jog szempontjából a legkedvezőtlenebb eredménnyel járna, mivel lehetővé tenné az államok számára, hogy a terhesség bármely pontjától megtiltsák az abortuszt, és megnyitná az abortusz teljes betiltásának lehetőségét, ami viszont megszüntetné a nők és lányok számára a meglévő jogaik által biztosított védelmet az Egyesült Államokban;

E. mivel a nők és lányok életét az Egyesült Államok egészében érintené a Legfelsőbb Bíróság határozata, amely esetlegesen felülbírálhatja a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet, és a kiszolgáltatott helyzetben lévők tapasztalnák meg a legégetőbben ennek káros következményeit; mivel a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat más szempontból is negatívan érintheti, ha felülbírálják a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet; mivel az abortuszhoz való jog korlátozása vagy tilalma az Egyesült Államokban aránytalan hatást gyakorolna a szegénységben élő nőkre, különösen a faji alapon megítélt nőkre, köztük a fekete nőkre, a spanyol ajkú és az őslakos nőkre, valamint a vidéki térségekben élő nőkre, az LMBTIQ-személyekre, a fogyatékossággal élő nőkre, a serdülőkre, a migráns nőkre, beleértve az irreguláris migránsokat, valamint a nők által vezetett egyszülős háztartásokra; mivel az állami terhességmegszakítási szolgáltatások egyetemes hozzáférést biztosíthatnak a biztonságos és legális abortuszhoz minden nő számára, beleértve a kiszolgáltatott társadalmi-gazdasági helyzetben lévő nőket is;

---

([8]) https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion

([9]) Az UNFPA jelentése a világ népességéről, „Seeing the Unseen: The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy” (Meglátni a láthatatlant: Érvek a fellépés mellett a nem kívánt terhességekhez kötődő, kevés figyelmet kapó válsághelyzetekkel kapcsolatban), 2002. március.

([10]) https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion

F. mivel a Bíróság kiszivárogtatott véleménytervezete tükrözi azokat az állami szintű, fáradhatatlan erőfeszítéseket, amelyeket a közelmúltban az Egyesült Államokban az abortuszhoz való jog korlátozása és betiltása érdekében tettek, és mivel 2011 óta az Egyesült Államok államai közel 500, az abortuszhoz való hozzáférést korlátozó törvényt fogadtak el; mivel az abortuszhoz való hozzáférés korlátozása arra kényszeríti az embereket, különösen azokat, akik nem rendelkeznek elegendő forrásokkal vagy információval, hogy nagy távolságokra utazzanak, hogy akaratuk ellenére hordjanak ki terhességet, vagy otthonukban saját maguk által elvégzett, nem biztonságos abortuszhoz folyamodjanak, ami miatt bűnügyi nyomozásnak és büntetőeljárásnak is ki lehetnek téve;

G. mivel Texas nemrégiben elfogadta az úgynevezett 8. szenátusi törvényt (SB 8), amely megtiltja az abortuszt a magzati szívműködés beindulása után, azaz körülbelül a terhesség hatodik hetétől kezdve, nem engedve kivételt nemi erőszak, vérfertőzés vagy olyan magzati egészségi állapotok esetén, amelyek összeegyeztethetetlenek az élet születés utáni fenntartásával; mivel az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága engedélyezte a törvény hatályba lépését, és Texas el tudta kerülni a törvény alkotmányosságának bírósági felülvizsgálatát azáltal, hogy felmentette a kormánytisztviselőket a törvény végrehajtása alól, és megteremtették a polgárok számára a jogi utat arra, hogy 10 000 dolláros jutalomért minden olyan személy ellen pert indítsanak, aki terhességmegszakítási ellátást biztosít vagy segít valakinek a tilalmat megsértve abortuszt elvégezni, mivel a törvény nehezebben támadható meg úgy, hogy nincs kijelölve a végrehajtásáért felelős szerv; mivel az a rendelkezés, amely lehetővé teszi a polgárok számára, hogy bárki ellen pert indítsanak, aki terhességmegszakítási szolgáltatásokat nyújt, szélesre tárja a kaput a zaklatás előtt;

H. mivel legalább 12 állam fogadott el vagy vezetett be a texasi 8. szenátusi törvényt lemásoló jogszabályt vagy jelentett be ilyen jogszabály bevezetésére irányuló szándékot; mivel Idaho és Oklahoma törvényhozói a közelmúltban olyan jogszabályokat fogadtak el, amelyek a texasi 8. szenátusi törvény mintájára tiltják az abortuszt, Oklahoma esetében a megtermékenyítés pillanatától kezdve;

I. mivel ha a Legfelsőbb Bíróság úgy dönt, hogy felülbírálja a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet, az abortusz jogszerűségére vonatkozó döntés visszaszállna az államokra; mivel 13 állam már elfogadott az abortuszt törvényen kívül helyező, feltételesen hatályba lépő törvényeket, amelyek célja az abortuszhoz való hozzáférés azonnali betiltása vagy korlátozása a Roe kontra Wade ügyben hozott ítélet felülbírálata esetén; mivel – e 13 államot is beleértve – összességében 26 állam fogja bizonyosan vagy valószínűleg korlátozni vagy megtiltani az abortuszt az alkotmányos védelem felülbírálata esetén, lévén hogy más államok megkísérelhetik, hogy visszaállítsák az 1973 előtt elfogadott törvényeiket – mint például Michigan, Wisconsin és Nyugat-Virginia –, vagy olyan korlátozásokat léptessenek hatályba az abortuszra vonatkozóan, amelyeket korábban a bíróságok megakadályoztak – mint például Alabama, Georgia, Iowa, Ohio és Dél-Karolina;

J. mivel szinte minden, nem biztonságos abortuszból eredő haláleset olyan országokban fordul elő, ahol az abortuszt szigorúan korlátozzák; mivel a becslések szerint az Egyesült Államokban a nem biztonságos abortuszok miatti gyermekágyi halálesetek éves száma a tilalom hatálybalépését követő második évben 21 %-kal ([11]) nőne; mivel az ilyen halálesetek teljes mértékben megelőzhetők;

K. mivel a 15–19 éves korú serdülő lányok körében világszerte a terhességi és a szülési komplikációk jelentik a legfőbb halálokot; mivel az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága ([12]) sürgeti az országokat, hogy dekriminalizálják az abortuszt, és biztosítsák a lányok legális és biztonságos abortuszhoz való hozzáférését; mivel az abortusz esetleges betiltása megfordíthatja a tizenéves terhesség csökkenő arányát az Egyesült Államokban; mivel a tizenéves anyák lényegesen nagyobb valószínűséggel hagyják abba tanulmányaikat és szembesülnek munkanélküliséggel, ezáltal súlyosbítva a szegénység ördögi körét;

L. mivel egyre nagyobb az aggodalom azzal kapcsolatban, hogy a Roe kontra Wade ügyben esetleg megkerülik az adatvédelmet; mivel menstruációs nyomkövető alkalmazásokon vagy földrajzi helymeghatározási eszközökön és keresőmotorokon keresztül adatokat lehet gyűjteni azokról, akik művi terhességmegszakítási klinikát kerestek meg, terhességmegszakító tablettát vásároltak vagy információt kerestek; mivel előfordulhat, hogy a nőket ezért megjelölik vagy felhasználják ellenük a gyűjtött információkat ([13]);

---

([11]) https://ncpolicywatch.com/2022/05/05/study-shows-an-abortion-ban-may-lead-to-a-21-increase-in-pregnancy-related-deaths/

([12]) Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága, 2016. december 6-i 20. sz. általános megjegyzés a gyermekek jogainak a serdülőkor alatti végrehajtásáról, 60. pont.

([13]) https://www.vice.com/en/article/m7vzjb/location-data-abortion-clinics-safegraph-planned-parenthood

**2022. június 9., csütörtök**

M. mivel az Egyesült Államok keresztény jobboldalához tartozó nem kormányzati szervezetek és konzervatív agytrösztök világszerte finanszírozzák az abortuszellenes mozgalmat; mivel ez a finanszírozás jelentős; mivel a Roe kontra Wade ügyben született ítélet felülbírálása a pénzáramlás megugrását idézheti elő az abortuszellenes csoportok újbóli nyomása miatt szerte a világon;

N. mivel ha a Legfelsőbb Bíróság felülbírálja a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet, az felerősítheti vagy ösztönözheti az abortuszellenes mozgalmakat, hogy nyomást gyakoroljanak az Egyesült Államokon kívüli kormányokra és bíróságokra az abortuszhoz való jog visszaszorítása és az elmúlt évtizedekben elért jelentős eredmények veszélyeztetése céljából, amikor több mint 60 ország ([14]) megreformálta az abortuszra vonatkozó törvényeit és politikáit a korlátozások és akadályok megszüntetése érdekében;

O. mivel a szexuális és reproduktív egészség és jogok védelme terén világszerte, többek között Európában elért általános előrelépés ellenére a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférés jogával kapcsolatos visszalépés komoly aggodalomra ad okot; mivel a Roe kontra Wade ügyben hozott ítélet felülbírálása felerősítheti az abortuszellenes mozgalmat az Európai Unióban; mivel Lengyelország az egyetlen olyan uniós tagállam, amely törölte jogszabályaiból az abortusz indokait, amikor az illegitim alkotmánybíróság 2020. október 22-én úgy határozott, hogy visszafordítja a lengyel nők régóta fennálló jogait, amelyek az abortusz de facto tilalmával járnak; mivel Máltán tilos az abortusz; mivel a korai terhesség alatti gyógyszeres terhességmegszakítás Szlovákiában nem legális, Magyarországon pedig nem elérhető; mivel az abortuszhoz való hozzáférés Olaszországban ([15]) is erodálódik; mivel más uniós tagállamokban, például Horvátországban ([16]); megtagadják az abortuszhoz való hozzáférést; mivel az EU-nak és tagállamainak meg kell védeniük a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat, és hangsúlyozniuk kell, hogy a nők jogai elidegeníthetetlenek, és azokat nem lehet elvenni vagy gyengíteni; mivel döntő fontosságú, hogy az EU és tagállamai továbbra is előrelépést érjenek el a biztonságos, legális és időben történő abortuszhoz való hozzáférés biztosítása terén, a WHO ajánlásaival és bizonyítékaival összhangban;

P. mivel a szexuális és reproduktív jogok, köztük a biztonságos és legális abortusz alapvető jog; mivel a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférés bűncselekménnyé nyilvánítása, késleltetése és megtagadása a nők és lányok elleni erőszak egyik formája; mivel számos emberi jogi szerv kijelentette, hogy a biztonságos és legális abortusz megtagadása kínzásnak vagy kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódnak minősülhet; mivel a nem biztonságos abortuszokat, amelyek az abortusz tilalmával összefüggésben halálhoz vezetnek, úgy kell érteni, mint „a nemi alapú önkényes gyilkosságokat, amelyeket csak nők szenvednek el a törvényben rögzített megkülönböztetés következtében” ([17]);

Q. mivel a nemzetközi emberi jogi szervezetek ismételten és következetesen megerősítették, hogy az abortusz bűncselekménnyé nyilvánítása és korlátozása ellentétes az államok nemzetközi emberi jogi kötelezettségeivel, amelyek védelmet élveznek a nemzetközi és európai emberi jogi jogszabályokban, például a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában és a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményben és az emberi jogok európai egyezményében; mivel a nők élethez, testi és szellemi sérthetetlenséghez, egyenlőséghez, megkülönböztetésmentességhez és egészséghez való emberi jogának megsértését jelenti, ha a nőket arra kényszerítik, hogy illegálisan végzett abortuszhoz folyamodjanak, hogy ezen eljárás céljából más országokba utazzanak, vagy terhességüket akaratuk ellenére kihordják; mivel a visszalépés tilalmának a nemzetközi jog szerinti elve tiltja, hogy az államok olyan lépéseket tegyenek, amelyek aláássák, korlátozzák vagy megszüntetik a meglévő jogokat vagy jogosultságokat a nemek közötti egyenlőség, illetve a szexuális és reproduktív egészség és jogok területén;

---

([14]) https://reproductiverights.org/maps/worlds-abortion-laws/

([15]) https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680687bdc; http://www.refreg.ep.parl.union.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/608853/IPOL_BRI(2018)608853_EN.pdf

([16]) https://www.roda.hr/en/news/support-for-accessible-safe-and-legal-termination-of-pregnancy-in-croatia.html

([17]) https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ohchr.org%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2FHRBodies%2FHRC%2FRegularSessions%2FSession35%2FDocuments%2FA_HRC_35_23_AUV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

R. mivel az ENSZ szakértőinek 2021 szeptemberében kiadott nyilatkozata ([18]) hangsúlyozza, hogy „a nők emberi jogai olyan alapvető jogok, amelyek nem rendelhetők alá kulturális, vallási vagy politikai megfontolásoknak”, és hogy „a népegészségügyi ügyekbe való, ideológiai és vallási indíttatású beavatkozások hatása különösen káros a nők és lányok egészségére és jólétére”;

S. mivel az átfogó szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz, az életkornak megfelelő, átfogó szexuális és párkapcsolati oktatáshoz és szolgáltatásokhoz, többek között a családtervezéshez, a fogamzásgátlási módszerekhez és a biztonságos, legális és szabad abortuszhoz való hozzáférés biztosítása, valamint minden személy autonómiájának és azon képességének tiszteletben tartása, hogy szabadon és tájékozottan dönthessen testéről és életéről, a nemek közötti, a társadalmi és a gazdasági egyenlőség elérésének előfeltétele; mivel az abortuszhoz való méltányos hozzáférés lehetővé teszi a nők számára, hogy nagyobb szerepet vállaljanak a testük felett, és fokozza gazdasági jólétük javítására való képességüket;

T. mivel a nemek közötti egyenlőség, a szegénység és a kizsákmányolás felszámolása mindenhol, valamint az egészséges élet és jóllét biztosítása mindenki számára az 5., 1. és 3. fenntartható fejlődési cél alapvető célkitűzései; mivel konkrétabban a szexuális és reproduktív egészséghez való egyetemes hozzáférés biztosítása, valamint a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak és káros gyakorlatok minden formájának felszámolása a 3. és 5. fenntartható fejlődési cél célkitűzései közé tartozik; mivel valamennyi ENSZ-tagállam, beleértve az Egyesült Államokat és az EU tagállamait is, kötelezettségvállalásokat tett és kötelezettségeket vállalt e fenntartható fejlődési célok és célkitűzéseik tiszteletben tartása és előmozdítása érdekében;

1. határozottan elítéli a nők jogai és a szexuális és reproduktív egészség és jogok terén világszerte, többek között az Egyesült Államokban és néhány uniós tagállamban tapasztalható visszaesést; emlékeztet arra, hogy a szexuális és reproduktív egészség és jogok alapvető emberi jogok, amelyeket meg kell védeni és erősíteni, és azokat semmilyen módon nem lehet meggyengíteni vagy visszavonni; mélységes aggodalmát fejezi ki különösen amiatt, hogy ezek a tilalmak milyen mértékben járulnak majd hozzá a nemi erőszak és a vérfertőzés áldozatainak traumáihoz;

2. szilárd szolidaritását és támogatását fejezi ki az Egyesült Államokban élő nők és lányok, valamint a legális és biztonságos abortuszhoz való jog és hozzáférés biztosításában részt vevők iránt ilyen nehéz körülmények között;

3. emlékezteti az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságát annak fontosságára, hogy fenntartsák a Roe kontra Wade (1973) mérföldkőnek számító ügyben hozott ítéletet és az abból eredő, az abortuszhoz való jog alkotmányos védelmét az Egyesült Államokban;

4. határozottan elítéli az emberi jogok és az alkotmányos jogok bármilyen visszaszorítását; cselekvésre szólít fel a biztonságos és legális abortuszhoz való jog védelme érdekében az Egyesült Államokban, és kéri, hogy az USA tartózkodjon minden visszalépéstől; felhívja az Egyesült Államok illetékes hatóságait minden szinten, hogy a WHO abortuszról szóló iránymutatásával összhangban teljes mértékben dekriminalizálják az abortuszhoz való hozzáférést és annak elvégzését, garantálják területükön a biztonságos, legális, ingyenes és magas színvonalú szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatásokat, és tegyék azokat könnyen hozzáférhetővé valamennyi nő és lány számára;

5. felszólítja Texas állam kormányát, hogy mielőbb vonja vissza a szenátus 8. számú törvényjavaslatát; felszólítja Idaho és Oklahoma államok kormányait, hogy helyezzék hatályon kívül hasonló törvényeiket, köztük a HB 4327. számú törvényt (Oklahoma); felszólítja az Egyesült Államok mind a 26 államát, amelyek életbe léptető törvényekkel (trigger law), törvénykönyvekkel és egyéb, az abortusz betiltására és korlátozására vonatkozó intézkedésekkel rendelkeznek, hogy helyezzék hatályon kívül azokat, és biztosítsák, hogy jogszabályaik összhangban legyenek a nők nemzetközileg védett emberi jogaival és a nemzetközi emberi jogi normákkal;

6. mélységes aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az abortuszra vonatkozó tilalmak és egyéb korlátozások aránytalanul sújtják a szegénységben élő nőket, különösen a faji alapon megítélt nőket, köztük a fekete nőket, a spanyol ajkú és őslakos nőket, valamint a vidéki térségekben élő nőket, az LMBTIQ-személyeket, a fogyatékossággal élő nőket, a serdülőket, a migráns nőket, köztük az irreguláris migránsokat, valamint a nők által vezetett egyszülős háztartásokat; hangsúlyozza,

([18]) https://www.ohchr.org/en/statements/2021/09/united-states-un-experts-denounce-further-attacks-against-right-safe-abortion

hogy azok a nők, akik pénzügyi vagy logisztikai akadályok miatt nem engedhetik meg maguknak, hogy a szomszédos államokba vagy országokba reproduktív egészségügyi klinikákra utazzanak, jobban ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy nem biztonságos és életveszélyes eljárásokon mennek keresztül, és arra kényszerülnek, hogy terhességüket akaratuk ellenére kihordják, ami az emberi jogok megsértését és a nemi alapú erőszak egy formáját jelenti ([19]);

7. üdvözli, hogy a nők egészségéről és védelméről szóló törvény (WHPA), amelynek célja az abortuszhoz való jog védelme az Egyesült Államokban, a képviselőházban elfogadásra került, de mélységes sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szenátusban nem fogadták el; felhívja az Egyesült Államok kormányát és/vagy a többi illetékes amerikai hatóságot, hogy tartsa tiszteletben, érvényesítse és védje meg a nők és lányok emberi jogait, beleértve az élethez, a magánélethez, az egészséghez, az egyenlőséghez és a megkülönböztetésmentességhez való jogukat, valamint a megkülönböztetéstől, erőszaktól és kínzástól, illetve kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódtól való mentességüket, létrehozva és támogatva a biztonságos, legális és magas színvonalú szexuális és reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz, többek között az abortuszhoz való hozzáférés szövetségi jogi védelmét valamennyi nő és lány számára;

8. arra ösztönzi Joe Biden elnököt és kormányát, hogy fokozzák erőfeszítéseiket és továbbra is támogassák az abortuszhoz való jogot, és sürgeti őt, hogy biztosítsa a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést; ösztönzi az Egyesült Államok kormányát, hogy tegyen további erőfeszítéseket annak biztosítása érdekében, hogy az abortuszt és a fogamzásgátlást integrálják az életkornak megfelelő és átfogó szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos tájékoztatás, oktatás és szolgáltatások nyújtásába, és hogy ezek mindenki számára hozzáférhetők legyenek; üdvözli, hogy az Egyesült Államok újra finanszírozást adott az UNFPA-nak, az ENSZ szexuális és reproduktív egészséggel foglalkozó ügynökségének, és felhívja az Egyesült Államok kormányát és/vagy a többi illetékes amerikai hatóságot, hogy továbbra is támogassa a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat, és ezt az ENSZ-ben és más többoldalú fórumokon is tegye meg;

9. sürgeti az Egyesült Államok kormányát és/vagy a többi illetékes amerikai hatóságot, hogy biztosítsa a terhesség megszakításához való jog megfelelő szövetségi, alkotmányos és törvényi védelmét, és sürgeti továbbá az Egyesült Államok kormányát, hogy teljes mértékben dekriminalizálja az abortuszt, ami nemcsak a nők és lányok, valamint más várandós személyek, egészségügyi szolgáltatók és az abortuszt segítő egyéb személyek büntetésének megszüntetését követeli meg, hanem az abortusznak az állami büntetőjogi törvényekből való kivételét és minden egyéb büntető törvény, politika és gyakorlat eltörlését is jelenti;

10. határozottan ösztönzi az Egyesült Államok kormányát és/vagy a többi illetékes amerikai hatóságot, hogy szüntessen meg minden akadályt – beleértve a harmadik fél beleegyezését vagy értesítését, a kötelező várakozási időt és a bírói vagy orvosi bizottságok általi engedélyezést – az abortuszszolgáltatások előtt, és garantálja az abortuszellátáshoz való időben történő hozzáférést az egész országban; felszólítja az Egyesült Államok kormányát, hogy biztosítsa, hogy a szolgáltatást megkülönböztetés, zaklatás, kényszer, félelem vagy megfélemlítés nélkül, a nők magánéletének és a titoktartásnak a tiszteletben tartásával, valamint az egészségügyi szolgáltatók megfelelő védelme és tiszteletben tartása mellett nyújtsák;

11. felszólítja az Egyesült Államok kormányát és/vagy a többi illetékes amerikai hatóságot, hogy szabályozza a törvényes abortuszszolgáltatás nyújtásának egészségügyi szolgáltatók által történő megtagadását, beleértve a lelkiismereti záradék alapján történő elutasítást is, oly módon, hogy ne tagadják meg a nők számára az abortuszhoz való hozzáférést;

12. aggodalmát fejezi ki az abortuszszolgáltatást igénylő személyekre vonatkozó adatok gyűjtése és az azokkal való visszaélés miatt; felhívja az Egyesült Államok kormányát egyrészt annak biztosítására, hogy az adatvédelmi jogszabályok és politikák álljanak összhangban a nemzetközi emberi jogi normákkal, másrészt annak garantálására, hogy az érzékeny személyes adatok – például az egészségügyi adatok és információk – kezelése során tiszteletben tartsák az egyének jogait, és az a személyes adatok gyűjtéséhez és kezeléséhez való szabad, konkrét, tájékozott és kifejezett hozzájáruláson alapuljon; felszólítja a digitális terjesztési szolgáltatásokat annak biztosítására, hogy minden alkalmazás tartsa tiszteletben az adathasználatra és adatvédelemre vonatkozó jogszabályokat;

13. elismeri a nem kormányzati szervezetek mint szolgáltatók és a szexuális, reproduktív és egészségvédelmi jogok védelmezői által az Egyesült Államokban betöltött szerepet, és arra ösztönzi őket, hogy folytassák munkájukat; megerősíti, hogy ezeknek a nem kormányzati szervezeteknek működésükhöz megfelelő finanszírozásra van szükségük; hangsúlyozza, hogy az e nem kormányzati szervezetek által nyújtott szolgáltatások megfelelnek a nők és lányok szükségleteinek és emberi jogainak; hangsúlyozza, hogy munkájuk nem helyettesítheti az állam azon felelősségét, hogy garantálja a nyilvánosan hozzáférhető, legális és biztonságos abortuszszolgáltatásokhoz való hozzáférést;

([19]) https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf

14. felszólítja az Egyesült Államok kormányát, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a szociális támogatás biztosítására, különösen az egyedülálló anyák által fenntartott háztartások és a tinédzserterhességek esetében, többek között a mindenki számára elérhető gyermekgondozási szolgáltatások és egészségügyi ellátás révén;

15. felszólítja az Egyesült Államok kormányát, hogy írja alá és ratifikálja az összes fennmaradó ENSZ- és regionális emberi jogi egyezményt és jegyzőkönyvet ([20]), beleértve a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló 1979-es egyezményt;

16. mély aggodalmát fejezi ki a nők jogaira világszerte gyakorolt lehetséges következmények miatt, amennyiben az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága felülbírálja a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet; mély aggodalmát fejezi ki szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos szolgáltatások rangsorolására és finanszírozására gyakorolt visszatartó hatás lehetősége miatt, amely szolgáltatások az Egyesült Államokban és világszerte már most is jelentős mértékben háttérbe szorulnak és alulfinanszírozottak; aggodalommal emeli ki, hogy azokban az országokban, amelyek nagymértékben függenek az Egyesült Államok közegészségügyi programjainak támogatásától, a határozat felülbírálata hatással lehet a kormányok abortusz- és más reproduktív jogok iránti elkötelezettségére;

17. üdvözli az Argentínában, Mexikóban, Ecuadorban, Kolumbiában és Chilében az abortuszhoz való joggal kapcsolatosan megvalósult közelmúltbeli pozitív fejleményeket, amelyek fontos előrelépést jelentenek a nők jogai terén Dél-Amerikában, valamint a világ más országaiban, például Angolában, Indiában, Kenyában, Új-Zélandon, Észak-Írországban, Dél-Koreában és Thaiföldön;

18. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy biztosítsák a nők és lányok részvételét az őket és az emberi jogaikat érintő törvények és politikák kidolgozásában, beleértve a szexuális, reproduktív és egészségvédelmi jogokat, különösen az abortuszellátást, valamint hogy jogaik megsértése esetén igazságszolgáltatásban és jogorvoslatban részesüljenek;

19. hangsúlyozza a fogamzásgátláshoz való hozzáférés hiányát és a meglévő kielégítetlen szükségleteket ([21]); kiemeli, hogy a nők aránytalanul nagy felelősséget viselnek a fogamzásgátlásért, amelyet meg kellene osztani a férfiakkal; e tekintetben hangsúlyozza, hogy a nem kívánt terhességek számának csökkentése érdekében ki kell dolgozni és elő kell mozdítani a férfiaknak szánt fogamzásgátlókat; hangsúlyozza, hogy prioritást kell biztosítani a szexuális erőszak elleni küzdelemnek, az átfogó, életkornak megfelelő és tényeken alapuló, mindenki számára elérhető szexuális és párkapcsolati nevelésnek, a magas színvonalú, hozzáférhető, biztonságos, megfizethető és adott esetben ingyenes fogamzásgátló módszerek és eszközök, valamint a családtervezési tanácsadás és az egészségügyi szolgáltatások körének;

20. felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy ajánljanak fel minden lehetséges támogatást – többek között pénzügyi támogatást – az országban a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat védő, előmozdító és ilyen szolgáltatásokat kínáló egyesült államokbeli civil társadalmi szervezeteknek, az e jogok iránti szilárd elkötelezettségük kifejezéseként; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy biztosítsanak biztonságos menedéket minden olyan egészségügyi szakember számára, akit a terhességmegszakítással kapcsolatos jogszerű munkájuk miatt jogi üldöztetés vagy a zaklatás egyéb formáinak veszélye fenyegethet;

---

([20]) Beleértve többek között az alábbiakat: Kiegészítő Jegyzőkönyv a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményhez (1999), az Emberi Jogok Amerikai Egyezménye (1969), az Emberi Jogok Amerikai Egyezményének a gazdasági, szociális és kulturális jogokról szóló kiegészítő jegyzőkönyve (1988), az Emberi Jogok Amerikai Egyezményének Jegyzőkönyve a halálbüntetés eltörléséről (1990), a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának I. és II. fakultatív jegyzőkönyve (1966, illetve 1989), Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1966), Fakultatív jegyzőkönyv a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányához (2008), Fakultatív jegyzőkönyv a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezményhez (2002), ENSZ-egyezmény a gyermek jogairól (1989), a gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött, a kommunikációs eljárásról szóló fakultatív jegyzőkönyv (2011), Nemzetközi egyezmény a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről (1990), a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény (1951), Nemzetközi egyezmény minden egyénnek az erőszakos eltüntetéssel szembeni védelméről (2006), Fakultatív jegyzőkönyv a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményhez (2006) és Fakultatív jegyzőkönyv a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményhez (2006).

([21]) Az UNFPA jelentése a világ népességéről, „*Seeing the Unseen: The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy*" (Meglátni a láthatatlant: Érvek a fellépés mellett a nem kívánt terhességekhez kötődő, kevés figyelmet kapó válsághelyzetekkel kapcsolatban), 2022. március 30.

**2022. június 9., csütörtök**

21. felhívja az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és az összes uniós tagállamot, hogy használjanak fel minden rendelkezésükre álló eszközt a nők jogai és a szexuális és reproduktív egészség és jogok terén tapasztalható visszaesés elleni fellépésük megerősítésére, többek között a szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos amerikai finanszírozás esetleges globális csökkentésének ellensúlyozása, valamint a biztonságos és legális abortuszhoz és más szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz való egyetemes hozzáférés külkapcsolatokban való határozott támogatása és prioritásként kezelése révén;

22. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy sürgessék az Egyesült Államok kormányát, hogy teremtse meg az abortuszhoz való jog szövetségi jogi védelmét, és ezeket az emberi jogi kérdéseket vessék fel az Egyesült Államokkal fenntartott kapcsolataikban minden szinten és minden releváns nemzetközi fórumon, rámutatva arra, hogy ezek a nők és lányok elleni erőszak egy formáját jelentik; felhívja továbbá az Egyesült Államokba delegált uniós küldöttséget, hogy kezelje prioritásként a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat az Egyesült Államok illetékes hatóságaival való együttműködése és a GAP III helyi végrehajtása során;

23. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy határozottan támogassák a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat mindenki számára, többek között az EU határain belüli megerősített jogi védelem előmozdítása és az e jogok gyakorlása előtt álló akadályok felszámolása révén;

24. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy foglalják bele az abortuszhoz való jogot az Európai Unió Alapjogi Chartájába;

25. felhívja az Európai Külügyi Szolgálatot, az uniós küldöttségeket és a tagállamok világszerte működő nagykövetségeit, hogy proaktív módon lépjenek kapcsolatba a szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal foglalkozó emberijog-védőkkel, és részesítsék őket védelemben, különösen azokban az országokban, ahol korlátozzák az abortuszhoz való jogot és az ahhoz való hozzáférést;

26. felhívja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, az EU emberi jogi különleges képviselőjét és a nemek közötti egyenlőségért felelős biztost, hogy amennyiben a Roe kontra Wade ügyben hozott ítéletet felülbírálják, fontolják meg, hogy az amerikai tisztviselőkkel folytatott eszmecseréik során határozottan elítélik a nők szexuális és reproduktív egészségének és jogainak, valamint a nők egészségügyi ellátáshoz való jogának e megsértését, valamint az ebből eredő a jogbizonytalanságot;

27. hangsúlyozza, hogy a Pekingi Cselekvési Platformmal és az ICPD cselekvési programjával összhangban védelmezni kell minden ember testi épséghez és autonómiához való jogát, és biztosítani kell az e jogot érvényre juttató alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést; hangsúlyozza, hogy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés alapvető emberi jog, és hogy az állam kötelessége, hogy mindenki számára biztosítsa és garantálja az egészségügyi ellátást; felszólít az alapvető szexuális és reproduktív egészséggel kapcsolatos csomag átfogó globális megközelítésére, beleértve a nem biztonságos és illegálisan végzett abortusz megelőzésére és elkerülésére irányuló intézkedéseket, valamint az abortuszt követő ellátás biztosítását, amelyet be kell építeni a nemzeti egyetemes egészségügyi ellátási stratégiákba, szakpolitikákba és programokba; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az egészségügyi ellátás az Egyesült Államokban nem mindenki számára hozzáférhető; emlékeztet arra, hogy a szegénység szorosan összefügg a terhesség akaraton kívüli és kényszerített folytatásával, valamint a biztonságos és legális abortusz hiányával;

28. megerősíti, hogy a művi terhességmegszakításnak mindig önkéntes döntésnek kell lennie, amely a személy kérésére és szabad akaratából születik, összhangban az orvosi normákkal, valamint a WHO iránymutatásain alapuló rendelkezésre állással, hozzáférhetőséggel, megfizethetőséggel és biztonsággal; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák a biztonságos és legális abortuszhoz való egyetemes hozzáférést, valamint a szabadsághoz, a magánélethez és az elérhető legjobb egészségügyi ellátáshoz való jog tiszteletben tartását;

29. sürgeti a tagállamokat, hogy dekriminalizálják az abortuszt, és számolják fel a biztonságos és legális abortuszhoz, valamint a szexuális és reproduktív egészségügyi ellátáshoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés akadályait; felszólítja a tagállamokat, hogy megkülönböztetés nélkül biztosítsák a biztonságos, legális és ingyenes abortuszszolgáltatásokhoz, a szülés előtti és anyai egészségügyi szolgáltatásokhoz és ellátáshoz, az önkéntes családtervezéshez, a fogamzásgátláshoz, a fiatalokat segítő szolgáltatásokhoz, valamint a HIV megelőzéséhez, kezeléséhez, az azzal kapcsolatos ellátáshoz és a támogatáshoz való hozzáférést;

30. elítéli, hogy a nők nem férhetnek hozzá az abortuszszolgáltatásokhoz az orvosok és bizonyos esetekben egész egészségügyi intézmények egyes tagállamokban elterjedt gyakorlata miatt, amely szerint megtagadják az egészségügyi szolgáltatások nyújtását az úgynevezett lelkiismereti záradék alapján, ami a terhességmegszakítás vallási vagy lelkiismereti okokból történő megtagadásához vezet, és veszélyezteti a nők életét és jogait; megjegyzi, hogy ezt a záradékot gyakran alkalmazzák olyan helyzetekben is, amikor bármilyen késedelem veszélyeztetheti a beteg életét vagy egészségét;

31. sürgeti a Bizottságot, hogy teljes mértékben használja ki hatáskörét az egészségügyi politika terén, és „az EU az egészségért” program keretében a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozóan nyújtson támogatást a tagállamoknak a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz való egyetemes hozzáférés garantálásához, az egészségügyi információk és oktatás előmozdításához, a nemzeti egészségügyi rendszerek megerősítéséhez és az egészségügyi normák felfelé irányuló konvergenciájához a tagállamokon belüli és a tagállamok közötti egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében, valamint a szexuális és reproduktív egészséggel és jogokkal kapcsolatos bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjének elősegítéséhez; felhívja a tagállamokat, hogy érjenek el előrelépést az egyetemes egészségügyi ellátás felé, amelyhez a szexuális és reproduktív egészség és jogok alapvető fontosságúak;

32. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az Amerikai Egyesült Államok elnökének és kormányának, az Egyesült Államok Kongresszusának és az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának.